# "Forum" je ipak imo odjeka!

Autor Guste Santini
Ponedjeljak, 05 Veljača 2001 19:47

U prošli sam utorak pokušao u emisiji Forum pokazati kolika je tragedija transplatacija rješenja iz tržišnih uvjeta privređivanja u naše turbulentno stanje. Tom sam prilikom javno pitao kako je moguće naplatiti kredit od radnika koji je radio u vrijeme dizanja kredita i ostao bez posla prije njegove otplate. U emisiji koja je trbala odgovoriti na pitanje prisutnih problema u bankarskom sistemu - gotovo je postala sudnica. Pitanju problema u bankarskom sistemu, uže, i privredi, šire, nije se posvetila nikakva pažnja. Ipak, na sreću, to je samo privid.

Danas smo na dnevniku mogli čuti prijedlog Udruženja banaka, u formi sugestije, da se ne pristupa prisilnoj naplati kredita građanima koji su u međuvremenu ostali bez posla. Komentatorka dnevnika je ispravno postavila pitanje što će biti kad jednog dana istekne grace period. Nije bila u pravu kada se, u smislu podrške, pozivala na utrošena sredstva poreznih obveznika za sanaciju nekih banaka. Draga gospođice to je bila odluka centralne banke nikad i ničim dokazana.

To je prvi puta, koliko je meni poznato, da se vodi briga o dužnicima. Prvi puta nije se reklo da su dužnici "zločesti dečki" koji ne žele vratiti kredit. Čak je Ministar Vidović interpretirao prijedlog kao izvrstan promičbeni čin one banke koja prva prihvati preporuku (vjeruje da će ga druge banke slijediti). Gospodin Kunst o tome govori iz dnevnih iskustva komunicirajući sa svojim članstvom.

I što sada? Zašto se to nije događalo prije. Zašto se prije nije vodila briga o tim i takvim problemima?

Početak je priče da su banke insitucije koje se profesionalno bave uzimanjem kredita. Iz toga slijedi da one, budu li imali socijalnog senzibiliteta, neće odgovoriti primjereno interesima svojih dioničara. To je bilo moguće u prethodnom sistemu ali ne i u tržišnom modelu privređivanja.

Kako bi hrvatsko bankarstvo bilo tržišno "uvezli smo" - odlukom HNB - "ABCDE"-u (procjena rizičnosti kredita) što je rezultiralo dramatičnim nastojanjem banaka da naplate kredite kako same ne bi otišle u stečaj. Što je neka banka bila senzibilnija to je bila u većim poteškoćama; mnoge su završile u stečaju. U stečaju su završile i banke na čijim se područjima vodio Domovinski rat. Savjet HNB imao je snage potpisati stečaj za banku, njezinu privredu i građane sa ratnih područja. Kako to odjednom želimo voditi brigu o našim građanima. Nastavljam: Zašto ne pokažemo veću brigu i o tvrtkama koje zapošljavaju.

Vratimo se događanjima. Banke su nestajale, propadale, a tek neke sretnice su bile sanirane i potom u bescjenje prodane stanim bankama. Mi nemamo više banaka. Oni koji su na tome toliko ustrajno radili i danas djeluju u HNB-u. Postavljam im javno pitanje što će biti sa "ABCDE"-om ukoliko banke odista poslušaju preporuku gospodina Vidovića i Predsjednika Udruženja banaka. Kako će se principjelno Sektor nadzora i kontrole HNB postaviti i odgovoriti na to pitanje. Ili se možda napušta "ABCDE"-a. Okrutna zbilja nužno postavlja pitanje: Kako je bilo moguće uopće u uvjetima neučinkovitog sudstva, nelegalne emisije novca i tragičnog stanja u privredi uvesti "ABCDE"-u?

HNB mora odmah i javno na postavljeno pitanje odgovoriti. Jer napuštanje "ABCDE"-a postavlja

pitanje odgovornosti centralne banke za njezino uvođenje i provođenje što je rezultiralo, kao što znamo, "pomorom" domaćih banaka. Ako od "ABCDE"-a ne odustane tada mora javno reći Udruženju banaka da njihova senzibilnost je njihov problem, gospodinu Vidoviću da centralnu banku ne zanimaju socijalni problemi a gospodinu Kunstu da sve ostaje kao što je i bilo.

**Iz iznijetog slijedi preporuka. Najprije zahvala. U ne baš uspješnoj emisiji gospodo kolege čuli ste me i nemojte odustati pomognite nezaposlenima; oni su ionako u očajnom stanju. Vi ćete im vratiti vjeru u socijalni sistem i egzistenciju vaše socijalne odgovornosti. Gospodine Vidoviću cijenim Vaš napor i želju da se nagomilani problemi bar umanje kada ih privredna aktivnost nije u stanju eliminirati. Nemojte imati iluzija u ovoj godini nezaposlenost se neće smanjiti. Gospodine Kunst Vi ćete biti najsretniji jer će Vam članovi sindikata - i oni koji nisu - priznati brigu za nezaposlene građane. Ostaje centralna banka. Gospodo izvolite formirati ekspertnu grupu kako bi se ispitalo što se je sve događalo u hrvatskom bankarstvu i što se je trebalo događati, u hravatskom bankarstvu, a nije se događalo.**